

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
 Fel évre 6 „
 Negyed évre 3 „
 Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezelhez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

TELEFON 644.

**Elismert legszebb uridivat újdonságok
 ITA- ÉS BORSALINO KALAPOK**

**FRANK TESTVÉREKNÉL
 DEBRECZEN, Piac- és Szent-Anna-u. sarok.**

Telefonszám 749.

CSILLAG ARTHUR

könyv-, mű-, zenemű- és papirkereskedés

DEBRECZEN, VÁROSHÁZA-ÉPÜLET.

Irodalmi és zenemű újdonságok, tankönyvek. ooooo
 Különlegességek levélpapírokban és borítékokban.
 Ügyvédi nyomtatványok, üzleti könyvek és írőszerek nagy raktára. ooooooooooooooooooooooooooooo

Telefonszám 317.

Telefonszám 317.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalata ooooooooooooooooooooooooooooo
 Kész árúknban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára ooooo

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

GOLDMARK budapesti kalapgyáros debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA**

vezetése alatt **SZENT ANNA-UTCA 3. SZ.** alatt

a téli szezonra dusan berendezve párisi és bécsi eredeti modellekkel. — Kizárólagos raktára a legfrissebb divat-újdonságoknak.

**„ VIZVEZETÉKI ANYAGOK „
 LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓK**

LÁSZLÓ ÉS FENYŐ

o MŰSZAKI ÜZLETÉBEN o

Debreczen, V., Hunyadi-utca 13. || Budapest, V. Sziget-u. 2. 11/10.

:: TELEFON SZÁM 8-59. :: || : TELEFON SZÁM 104-82. :

HARISNYÁK, KESZTYŰK

óriási választékban rendkívül olcsón

**LANTOS
 CSIPKEÁRUHÁZÁBAN
 SAS-U. 4.**

Kölcsönsegélyző palota. ooo Telefon szám 12-50.

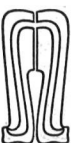
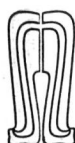
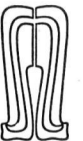
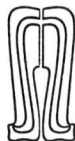
Női ruha szabászatot és varrást ugy az angol
 :: mint francia
 módszer szerint

uri lányok leggyorsabban és legpontosabban csakis

GOLDSTEIN PIROSKA

Szent-Anna-utca 32-ik szám szabászati és varróiskolájában

(Svetits-intézet mellett) sajátíthatják el. Beiratások bármely napon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig. Felvilágosítással szívesen szolgálok. Szíves párfogást kérek: **GOLDSTEIN PIROSKA**

SALAMON BERTA, a Hrabéczy gőzmosó stb. Részvénytársaság ügyvezető igazgatónője.

Elegáns női felöltők ~
Sikkes színházi blouzok
Kosztümök és Pongyolák

KOMLÓS GÉZA

áruházában (az új megyeháza mellett)

Debreczen, Piac-u. 52.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szadó divatterme ————— VÁROSI ÚJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai baraktan volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI ÚJ BÉRHÁZBA (búldó 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó. —————

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VALASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti baraktól áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kalnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben. + + + +

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

Nem fáj a feje másnap ha

Littke pezsgőt iszik

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

MIHALOVITS JENO

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORÁTORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszervi
gyógyszerek, köt-
szerek, szepítő-
szerek — legne-
gyobb raktár a
Debreczen és vi-
dékére. ...

ALFÖLDI TAKAREKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámlálás, törlesztéses és jelzálogkölcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját árúraktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Náudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

Gyógyárúk, vegyszerek,
gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszerek
különlegességek.

ELSŐRANGU

férfi-, fiu- és
gyermekruhák

a legolcsóbb szabott
arok mellett

BALÁZS JENŐNÉL

kaphatók, PIACZ-U. 61. SZÁM. Telefon 628.

Jegyzetek az álhírlapírókról.

...Ha szent ügy zászlaját látod kitűzve
S alatta hangzik ihletett beszéd,
Mig lelkesült csoport gyűlik alája
És nőni érzed a nép szellemét,
Nevezz, kacagj, mert minden egyes érzi.
Hogy a zászló csak vastag ámitás.

(Madách.)

Bocsánatot kérünk, de nem politizálunk. Valamint, hogy Madách sem politikai emóciók által hevítve írta a fenti sorokat Szontagh Pálhoz dedicált költői levelében, aminthogy nem politizált az *Embertragédiája* Miltiades jelenetében sem. Hanem bölcselkedett, filozofált, bizonyítani akarván, hogy egykuty a *terror*, akár fejedelmi *kényuraság* szülte (Faraó), akár a *népfohóság* lötte azt tul a célon.

A kormány sajtó-törvényjavaslatához — (egyszer már érintettük ezt a kérdést, amilyen mértékben alkalmunk adatott s bizony nem behódoltan a kormánykörök terveinek) — most nem szólunk hozzá! Távolról szemlélve azonban a jelenlegi sajtótörvények módosítása körül megindult háborút, lelkünk igazi megdöbbenésével látjuk azokat a gyűlölködések ádáz tüzén kikalapált fegyverekkel folytatott tusákat, amelyeket az u. n. ellenzéki sajtó folytat a kormányjavaslat támogatói ellen.

Nem igen látunk e téren az elvek büszke, nemes küzdelmeiből semmit, csak csunya személyes csetepaték hosszú sorozata vonul el a szemünk előtt. Az új, folyton modernségére hivatkozó nemzedék egyik ifju tollforgatója megvádolja a magyar ujságírói kar legtiszteltebb munkásainak sok évtizedes multját. Ujságírókét, szerkesztőket s egyben magyar írókét, költőket, olyan kurtakorcsmákba való jelzőket vadogdosva tiszteletben megőszült fejük felé, amelyek egyáltalán nem alkalmasak a magyar ujságírodalom színvonalának fokmérésére s amelyek közt az álhírlapíroság a legkisebb vádpont.

Ezek között az egyik, minden sorában bevallottan a népjogok győzedelméért küzdő sajtóorganum, igazi herosztrateszi szenzációként *álhírlapíró*nak bélyegzi meg *Rákosi Jenőt*, a magyar ujságírás atyamesterét. Azt a Rákosi Jenőt (csak egy s-sel és y nélkül), akinek neve már évtizedek óta nem *nev*, hanem *fogalom* a magyar ujságírás dicsőséges krónikájában, akinek pályafutását mi nem is bírálhatjuk, mert ez a kritika a sok évtizedekre szóló irodalomtörténet legszebb feladata.

Nem a magyar *nemzeti* szépirodalom remekírójáról, nem a legnagyobb magyar esztetikuskok egyik legkiválóbbjáról szólunk mi most, hanem a *legelső magyar ujságíró* Rákosi Jenőről, aki egykor, bizony már régen, az elnyomatás szomorú korszakából ujjá éledt Magyarország sajtójának legfőbb célmutatója, irányítója lett s akinek csodálatos energiája, alkotó vágya rakta le az első pilléreket az ujságírás valamennyi céltudatos, elfogadott s érvényben levő sajtóreformjának fundamentumáéhoz. A magyar és modern ujság formájától, rovatbeosztásától kezdve, egy igazi művelt *magyar* laphoz méltó tónusig, mindenkor a jólétesültségre támaszkodva s mint a dudvát, gyomot irtva ki a személyeskedő, pletykálgató, felületes,

sértően cinikus hangot, — mindent neki köszönhetünk első sorban. Mi mindannyian magyar ujságírók, talán tudtunkon kívül is, de az ő tanítványai.

És ezt a nagy magyar hírlapíró meri álhírlapírónak nevezni egy magyar ujság?! Egyike a legelterjedtebbnek, a néplélekre hatékony sajtó-organumnak.

Hát nem gondolják azok az urak, akik a szabad gondolatnak nyomtatott betű által való terjesztését a közszabadságok legerősebb várának tartják, hogy ez a kihegyezett, tehát a modern hadviselésben meg nem engedett dum-dum löveggel töltött puska visszafelé fog elsülni. És durranása azt találja majd visszahangozni, hogy az ilyen sajtóviszonyok csakugyan megérették a reformálásra.

Spectator.

KRÓNIKA.

Irodalmi jegyzetek a Csokonai Kör szezonnyitásáraól.

A debreczeni *Csokonai Kör* ugy látszik teljesen megtörte azt a közönyt, mely nem annyira működésétől, mint sokszor nagyon is tudományosan irodalmi felolvasó üléseitől elzárta a közönség nagyobbik felét.

Komoly irodalmi működése méltánylásban részesült az egész ország sajtójában, csak felolvasó üléseit tartotta nagyon is szűrkenek a publikum egy — ismételjük — nagyobbik része. Évről-évre, igazán minden talpalatnyi földet megharcolva, győzte le apránként a nemtörődömséget s most szezonnyitó ülésén — őszintén kimondjuk — nagyobb, országos jelentőségű ünnepeitől eltekintve, — *először* láttunk olyan közönséget a felolvasó asztal körül, amilyen számu és kvalitásu hallgatóságot ez az egyetlen irodalmi egyesületünk megérdemelt. Őzinte örömmel jegyezzük fel ezt az eredményt irodalom-népszerűsítésének helyi krónikájában, illő elismeréssel köszöntve a kör vezetőségét, amelynek tagjai — most már hisszük, — megtudták hosszú évek szorgalmas munkájával kedveltetni a közönséggel a *komoly, magyar és modern irodalmat*.

*

Itt megállunk egy pillanatra. E három jelző ellen sokaknak kifogásuk szokott lenni.

Azoknak ugyanis, akik a modernséget nem tudják összeegyeztetni a magyarsággal s minden művészetnek, így az irodalomnak is nemzetköziségét hirdették formában, lényegben egyaránt.

Pedig ez a két fogalom nem zárja ki egymást. Hogy mennyire nem. mutatta ezt a megnyitó gyűlés, melynek megnyitó beszédében Géressy Kálmán tömör előadásában teljes mértékben érvényesült nagy irodalmi készségének, tudásának sajátosan nemzeti, magyaros zamata. Dr. Kardos Albert sem tudná megtagadni a kizárólag nemzeti irodalom sokfajta jellemzőségét, krisályo-an tiszta stílusában. okfejtésében. nézőpontjaiban. Az ő tanulmánya egyébként, mely Csokonainak a magyar színpadhoz való viszonyát taglalta, az irodalomtörténet értékes gyöngyszemét fogja képezni. Sok új oldaláról világította meg Csokonai pályafutását, Csokonaiét, aki — és ebben csodálatosképen egyezik Petőfivel, a szín-

Kovács Gyula
és Társa női divattermei
DEBRECZEN, PIAC-U. 55. Hungária kávéház mellett.

Az őszi idény ujdonságai női felöltőkből. Sport kabátok 16 koronától feljebb. Gyermek és Leányintézeti kabátok dus választékban. oo Pongyolák, blousok.

NŐI- és LEÁNYKALAPOK szolid elismert legolcsóbb szabott áron

padi forma népszerűségét, óriási hatását hamar észre vette.

Szabolcska Mihály verseket olvasott fel. Csodálatos szép magyar verseket, amelyeknek nem sokáig kell az értelmét keresniök, mert szívből jöttek s kevés szóval szívhez szóltak. Ő a régi maradt, nem másolója, hanem eredeti színekkel festője a természetes érzéseknek, zengő troubadourja a debreczeni nagyverdőnek, akácvirágos lombjainak stb. (Egyik versét lapunk más helyén közöljük.)

Szávay Gyula is a nemzeti irodalmat képviselte poemáival. Az ő aranyos humora magyar szívből, agyvelőből fakadt, soha sem bántó még korholásában sem. A *kis kékbabos ruhácskáról* szóló verse, melyet egyik fővárosi lapunk fog közölni karácsonyi számában, egyike az ő legbájosabb verseinek. Csupa poezis, édesbus rezignációja a szívnek. Bezzeg ezt mindenki első hallásra meg is értette, meg is tapsolta. Még a nyugatos poéták debreceni titkos leányimádói is . . .

*

Este barátságos irodalmi vacsora volt, amelyen a debreczeni íróvilág tagjai ünnepelték Szabolcskát. Megjelent Baltazár Dezső püspök is a vacsorán, aki formás kis pohárköszöntőjében egyik, rövid ideig tartó titkos viszonyáról lebbentette le a leplet. Már hogy a Csokonai Körrel való titkos viszonyáról. Hittanhallgató korában ugyanis egyik verse a Csokonai pályázaton dícséretet nyert. Ha pályadíjat nyer, talán író lett volna ő is. Így csak püspök lett. Hála a jó Istennek. Hiszen úgy is olyan sokan vagyunk!

Pohárköszöntőkben nem volt hiány. A költő pap K. Tóth kezdte, akinek tanulmányai: egyik Szabolcska Mihály, a másik Oláh Gábor, szintén ott voltak. Előbbi jó kedélye nagyon is beszédes, utóbbi nagyon is hallgatóg. Pedig azok nem is voltak ott, akik, mint Szilágyi professzorék Csokonait, őt is kitudták a főiskola falai közül.

Egyébként neki is jókedve volt, Zivuska Andornak, a negyedik debreczeni „illetőségű” poétának is, meg mindenkinek. De leginkább dr. Kardos Albertnek, aki a nyugodt meglegedés érzetével állapíthatta meg, hogy az ő sok esetben ő hozzá magához háládatlan munkája még sem volt hiába való. Hiszen az egész szezonnyitás szép eredménye annak a munkának a következménye.

Zéta.

Az antiszemitizmus érthető. A zsidóknak van egy csomó hibájuk, melyek ellenszenvessé teszik őket és van egy csomó erényük, melyeket nem tudnak nekik megbocsátani.

*

Az „éljen az egyenlőség, halál az arisztokratákra!” a jakobinusok jelszava. Az igazi demokrata még egy arisztokratát is elismer, hogyha az megérdemli.

*

Különös: azt, hogy eggyel kevesebben vagyunk, nem vesszük észre, de azt, hogy eggyel többen, nagyon is.

*

A megsejtés közvetlenebbül mutatja nekünk a dolgok valóságát a meglátásnál, mely sokszor csal.

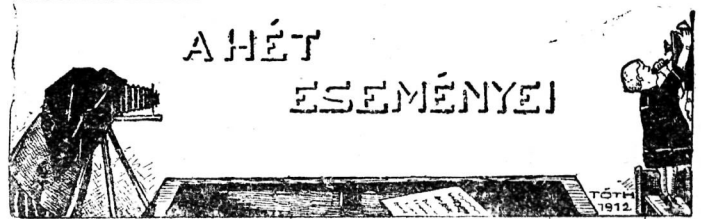
VIRÁGOS AKÁCFÁK.

Irta és a Csokonai kör ünnepi felolvasó ülésen előadta:

Szabolcska Mihály.

*Virágos akácfák
Lombos sátorában
Üldögélek hosszú,
Merengő magányban,
Száz gyönyörűséges
Emléken mélézok
S nézem-nézem a lehulló
Akácfavirágot.*

*Eszembe jut minden
Édes boldogságom,
Szerelmes tavaszom,
Nyiló ifjuságom;
Életünk ezernyi
Szépségén mélézok
S nézem-nézem a lehulló
Akácfavirágot.*

(**Salamon Berta.** A feminizmus diadaláról könyveket lehetne írni. A világ nagyot változott egy pár évtized alatt s a hivatalnoki pályán egyre nagyobb tért hódítanak a nők. Lapunk mai számának borítékáján az első debreczeni női igazgatót mutatjuk be. Valóságos ügyvezető igazgatóját egy ismert debreczeni Részvénytársaságnak. *Salamon Bertának* hívják a szép direktornőt s immáron majd egy év óta áll a Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító és ruhafestő részvénytársaság előkelő hivatali pozíciójában. Vezetése alatt a részvénytársaság csak megerősödött, berendezkedésében teljesen modern lett. Ime egy újabb jellemző adat a feminizmus diadalához.

= **74 szegény gyerek** vonult ki a mult szombaton este a Dréher-sörccsarnok u. n. virágterméből, nem csak alaposan teletömött gyomorral, hanem igazán tetőtől talpig uj téli ruhában és sikkában. A Polgári Asztaltársaság ruházta ki a szegény iskolásfiukat, az az asztaltársaság, amelynek nem ártottak a megváltozott pénzügyi viszonyok s amely a sok debreczeni asztaltársaságból egyedül maradt fenn Debreczenben. A többiek, hazafiasak, irodalmiak és egyes személyek tömjénezésére alakultak, mind elpusztultak. Ennek az egy asztaltársaságnak nem ártott az idő, mely új egyesülések formáját keresteti az emberekkel. Miért?! Mert ennek az egynek igazán hízagot pótló célja van: a szegényeken való segítés. Nem gyűjtenek tőkét, mint a többi jótékony egyletek s nem csak a kamatokat használják fel, mint Fráter Erzsikéjék, nem is rendeznek csak a saját zsebükre

Fiensége a pénzének, aki nem az ADRIA műteremben fényképezeti magát.

3 hónapig minden 6 darab fényképre egy nagyítás ingyen jár. Szent-Anna-u. 5. Telefon 12 — 66.

mulatságot, hanem amit egész évben gyűjtöttek, mind felhasználják. Az idén 74 gyerek ruházatára telt, jobb időkben kétszer ennyit is kiöltöztettek. Az asztaltársaság 75 százalékban zsidó polgártársainkból alakult, épen ezért kíváncsi voltam a felekezeti kvótára a ruhakiosztásnál. Hát ezek a jóemberek úgy látszik, nem a tagok felekezete szerint jótékonykodtak, hanem a szegénység felekezete szerint. És bizony több volt ott a református, mint a zsidó s szép számban vonult fel a két katolikus egyház szegénysége is, dicséretére mondva az Asztaltársaság egész vezetőségének, akiket személyenként nem dicsérünk, mert kijelentették, hogy nem ezért cselekednek jót. Ellenben olvasóink figyelmébe ajánljuk ezt az igazán önzetlenül működő kis társaságot.

— **Debreczen és Bónisfalva.** Az egyik egy százezer lakosu város, a másik egy kis 600—700 lakosu falucska. Hogy így egymás mellé kerül mégis a nevük, annak a *pótadó* az oka. A pótadó, amely — egyik helyi lap szerint — Debreczenben 70 százalék, Bónisfalván pedig 1272 percent. Az utóbbit a miniszter is soknak találta s leírt a bónisfalvai kupaktanácshoz, hogy nem-e tollhiba csuszott bele a jegyzői felterjesztésbe. És erre a kis falu valamennyi írástudója instanciát írt alá, hogy engedjék meg nekik, hogy 1272 százalék pótadót fizethessenek, mert ők *iskolát* akarnak, meg *olvasókört* és szívesen fizetik a pótadók rikordját... Elgondolkodunk pedig az egyik ujság helyi cikkén, amely fájdalmas szomorúsággal állapítja meg, hogy bennünket a szerinte 70%-os pótadó a végromlásba visz s hogy 7 millióba kerül (5 millió helyett) a debreczeni egyetem. És szörnyen kétségbe van esve a miatt, hogy ezen a réven még 100 százalék is *lehet* majd a pótadó. Így az egyik helyi ujság írástudója. És tudja Isten, nekünk nem az írástudó fenyegető kijelentése remegteti meg a szívényt, hanem a bónisfalvai analfabéta polgártárs magasztos nagyakarása tetszik, akinek a keze keresztvonását a nótárius ur hitelesítette. De aki szívesen fizet 1272 százalék pótadót azért, hogy az unokái legalább írni, olvasni megtanulhassanak.

Dr. Láng Sándorné, ez a nagyon művelt s a szociális-kulturalis törekvések iránt épen ezért nagyon fogékony lelkű urasszony, a nőmozgalom lelkes hive, pompás előadást tartott a héten a Szabad Iskola egyik délutánján. Az *egészséges* feminizmus apostolaként lépett a nyilvánosság elé s a nőmozgalom olyan törekvéseinek igyekezett hivatkozni, amely törekvéseket minden művelt férfinak is készséggel kell támogatni. Nagyon ügyesen találta el a hangot, előadásainak tartalmasságával, természetes közvetlenségével pedig egyaránt meglepte még azokat is, akik dr. Láng Sándornét ismerik. A városháza nagyterme pedig egészen megtelt. Így örvendetes sikere volt a Szabad Iskola szezonnyitásának is.

— **Szent-Királyi Tivadar** királyi kitüntetésben részesült. Hát ez a hír csakugyan meglepetésként hatott, de nem azért, mintha közéleti tevékenységével meg nem érdemelte volna, hanem azért, mert mi azt hitük, hogy már régen megkapta ezt a kitüntetést. De hát. — az ég tudja miért, nálunk az igazi érdemeket olyan lassan éri utól a jutalom, nyilván azért, mert az öreg királynak sok gondot, elfoglaltságot okoznak az érdemtelenek.

Willy Curly tanfolyamai. Pár hét óta már Debreczenben tartózkodik Willy Curly a világhírű dzsiudzsiu birkozó-mester. Az első tanfolyamát nagy sikerrel zárta le s most újabb tanfolyamot nyit és ezt az új kurzust már a vivó klub helyiségeiben tartja, melyek sokkal alkalmasabbak e célra. Nagy érdeklődés veszi

körül a dzsiu-dzsiu mestert és már eddig 46 tanítványa van. Beiratkozni lehet vagy a vivó klubban este 6—8-ig, vagy Willy Curly lakásán a Panónia szállóban. A kiváló mestert ajánljuk az érdekelte közönség figyelmébe, mert szakmája tekintetében páratlanul áll a többi mesterek közt.

Janatka Alajos kereskedeimi és műkertészeti telepe a Szoboszlói-uton. (Virágüzlete Debreczen, Piac-u. 59. sz. Telefon 8—44. Telefon-telep 10—46.)

IRODALOM.

Világkönyvtár. Ennek a gyűjteménynek októberi kötete valóságos szenzáció. Bergsonnak, a korszakalkotó filozofusnak a „Nevetés” c. tanulmányát és négy lélektani értekezését adja Dienes Valéria fordításában. Bergson a keveset író filozofusok közé tartozik; nem sok könyvet írt, de kevés könyve elég volt arra, hogy a gondolatok, melyeket szétvitt az emberek közé, mindenütt megmozdítsák az elméket, kihassanak művészetre, tudományra, éreztessék magukat a szellemi élet minden terén. Ebben a rendkívüli hatásban nagy része van Bergson előadó művészetének is, de főforrása gondolataiban és egyéniségében keresendő. Ez a kötet mint pszichológus mutatja be és ezzel a filozofusnak úgy szólván műhelyébe vezet. A lét nagy problémáin elmélkedő mester miniatűrben mutatja meg itt, hogyan szokott dolgozni és művészi stílussal könnyítve meg a szellemi munka, az elmélkedés, az álmodás, a komikum lélektanának megértését, előkészíti a mai gondolkodásban már is forradalmat keltő filozófiájának megértésére. Dienes Valéria művészi fordítása méltán vezeti be a mestert a magyar irodalomba; közönségünk ezuton egyik legkiválóbb gondolkodójával kerül közeli és nagy haszonnal járó ismeretségbe. A kötet 1 korona 90 fillérért minden könyvesboltban kapható.

Olcsó Jókai. A novemberi sorozat, összesen 10 szám, igen változatos tartalommal jelent meg. A *három márványfej* három kötetes nagy regény, mely fantasztikumával és érdekesítő bonyodalmasságával elejétől végig szakadatlanul bilincsben tartja az olvasó érdeklődését. *1848. Nagy idők emlékei* a szabadságharcról szól, mely Jókainak mindig kedvenc témája volt. Ezt a füzetet dr. Prónai Antal látta el igen érdekes bevezetéssel és jegyzetekkel. *Tarka világ* hat briliáns elbeszélés. *Mindenféle különcök* különös emberek dolgát rajzolja itt Jókai és humorának minden báját ragyogtatja. A *magyar király házatája* érdekes feljegyzések, melyek Jókainak az uralkodóházhoz való viszonyát világítják meg. Dr. Pintér Jenő ehhez a füzethez igen értékes bevezetést és jegyzeteket írt, melyek az olvasónak sok elfelejtett névről és eseményről adnak tájékozást. Az Olcsó Jókai egy-egy száma 40 fillérért minden könyvesboltban, trafikban és vasuti állomáson kapható.

A legújabb könyvujdonságok kaphatók CSILLAG ARTUR könyvkereskedésében (Városháza épület).

APOLLO :: MA SZOMBATON ÉS VASÁRNAP ::
 MOZGOSZÍNHÁZ. :: ODETTE ::
 4 felvonásos kalandos színmű, a főszerepben RITA SACHATTO világhírű táncosnővel. — Szenzációs Nordisk-film.
 : Megnyitó előadások félhelyárral. :

SZINHÁZ.

A színházi hét Farkas Imre *Hónapos szoba* c. kedves vígjátékát hozta ajándékba. Farkas — aki különben városunk szülötte s itt faragta az iskolapadokat és első verseit a kollégium falai közt — épen olyan színdarab író, mint amilyen költő. Bájosan szelíd, közvetlen, bensőségteljes, koronként érzelmesebb is, mint a műkritika szeretné, de azért a nagy közönség, különösen a női nembeli fiatalság előtt nagyon népszerű. Az előadásban nagy sikere volt Bányay Irénnek, Halassy S. Etelnek és Bérczy Ernőnek. Fehér Gyula erősen maszsziv-egyéniség e darab vezető szerepére. (Az ilyen megjelenésű s modoru költők nem lírai verseket, hanem legfeljebb tanköteményeket s alkalmi ünnepi ódákat írnak a közönség illuziói szerint.) Egyébként darab s előadás tetszett. — A *Madarász* reprise őszinte sikert hozott Sz. Nagy Imrének és Váradi Mártónak, akik a régi, nemesebb fajú operettek műzenéjének értelmezése körül nagyobb eredményeket érhetnek el a debreczeni színpadon. Nagy Aranka hangja ez estén mintha nehezebben modulált, hatásában hűvösebb lett volna, mint máskor.

Komjáthy János itt járt a héten. Nagy népszerűsége a kiváló színigazgatónak igazán feltűnő mértékben nyilatkozott meg mindenütt, ahol megjelent. E mellett diktált egy okos cikkelyt az egyik helyi lap íródeákjának s minden benne volt, amit lapunk egyik-másik vezércikkében olvashatott annak idején a közönség. Mi talán egy kicsit tovább mentünk a jóslásokban, azt állítván, hogy ilyen szerződési feltételek mellett legalább három színigazgató fog csődbe jutni (mint annak idején Temesvári, Aradi, Valentin, a konzorcium vezetői is). De hát nem hittek azok az urak, akik a vidéki vállalkozókat nem tudták megkülönböztetni Beöthytől, a nagy színházembertől.

Nevető férj.

Bárdos Ottokár — — — — —	Kassay Károly
Sarlott, a felesége — — — — —	Nagy Aranka
Brander, könyvkiadó — — — — —	Rónai Imre
Etelka, a felesége — — — — —	Borbély Lili
Asztalos, költő — — — — —	Sz. Nagy Imre
Elvira néni — — — — —	Halassy S. Etel
Dr. Rosensolt Sala — — — — —	Szalai
Böczögő Kakuk Istók — — — — —	Madas István
Jancsi — — — — —	Kormos Ferenc
Manci — — — — —	Bányay Irén
Mihály, erdősz — — — — —	Fehér Gyula
Főhadnagy — — — — —	Jurkó Bérczy Ernő

A nevető férj szerencsés kedélyű, vidám ember, aki irigylendő hitvesi filozofájában mindenhez nevet, ami vele és körülötte történik. Még akkor is nevet, mikor a feleségét légyotton éri Szaplonczay főhadnaggal; de nevetése utóbb zokogásba ful, felülkerekedik benne a megcsalt férj sértett önérzete és nejt udvarlójával kiutasítja. Csakhogy a harmadik felvonásban egy ügyes ügyvéd, aki válási és összebékítési specialista, pompás teletönötlettel összehozza ismét a házafeleket és a férj ismét nevelve, kibékülve keblére öleli feleségét, aki voltaképpen csak „regényirási tanulmányok” kedvéért flirtelt a főhadnaggal.

Diákercegnő.

Margaréta hercegnő — — —	Nagy Aranka
Alajos fejedelem — — —	Kassay Károly
Max, a fia — — —	Borbély Lili
Walter (Von der Aue) — — —	Oláh Gyula
Félix — — —	Szalay Gyula
Bruno — — —	Várady Miklós
Kurt — — —	Sz. Nagy Imre
Berta — — —	Vándoryné M. Angela
Főudvarmester — — —	Vándory
Felesége — — —	Halassy S.
Dreihalm — — —	Madas István
Cheibemann — — —	Kormos Ferenc

Broschke — — — — Bérczy Ernő
Pedellus — — — — Rónai

Walter von der Aue egyetemi hallgató gunyverset irt dr. Flemming Gerta egyetemi tanárnőről, a tanári kar három napra karcerre vagy bocsánatkérésre ítélte. Walter az előbbi választja s a büntetést leüli. Margit hercegnő, aki a várost meglátogatja, kiváncsi a karcerre s nagy kísérettel elmegy oda. A két fiatal teremtes egymásba szeret, de persze hiába, mert Margareta hercegnő férjéül Max herceget szemelték ki, aki viszont dr. Flemming tanárnőbe szerelmes.

II. A hivatalos fogadtatás programja szerint Margaretanak a város régészeti muzeumát kellett volna meglátogatni, ő azonban varni hagyja az egész deputációt s egy hátsó ajtón kionsva, a diákokkal a „Hársta” vendéglőbe ment mulatni. Itt Walter nyakába borulva megcsókolja. Egyszerre megjelenik az egész udvar. Margareta kijelenti, hogy nem lesz Max hercege, hanem Walteré. Erre Max herceg dr. Flemming Gertát jegyzi el.

III. A badeni uralkodó herceg kétségbeesik a küszöbön álló kettős messzalliansz miatt. Egy Hirschfeld nevű egyetemi hallgató azonban diplomatikusan elhárítja a bajt. Margareta hercegnőt Max herceggel véteti el, dr. Flemming Gertát pedig Walter karjaiba vezeti.

PONGYOLÁK, BLOUSOK varrását elvállalja s uri házakhoz is elmegy varrni NAGY LÁSZLÓNÉ, Hajó-utca 12. szám alatt az utcai lakásban. !!!

Thurán Anna.

Thurán — — — — —	Fehér Gyula
Leonard — — — — —	Vándori
Anna — — — — —	Károlyi Ibolyka
Velitoris — — — — —	Nagy Sándor
Borbála — — — — —	Halassy Mariska
Koustil — — — — —	Lajthay Károly
Melezer — — — — —	Szalay
Grünwald — — — — —	Kormos Feri
Glatz — — — — —	Rónai
Heuszelmann — — — — —	Szigethy
Roselli — — — — —	Oláh
Melchior — — — — —	Kassay K.
Mutter Anna — — — — —	Uty Gizella
Porkoláb — — — — —	Bombay
Felesége — — — — —	Halassy S.
Leánya — — — — —	Bányay Irén

Az öreg Thurán lemond a polgármesterségről s átadja azt Velitorisnak. Koustil is szeretne polgármester lenni s át akarja a várost adni az öt segítő cseheknek. Velitoris, aki Thurán Annát megszereti, segítséget hoz a város felszabadítására. Távollétében Annát a leggyalázatosabb bűnökkel gyanúsítják, de végül is kiderül ártatlansága.

Nagymama.

Szerémy grófné — — —	Halassy S. Etel
Ernö, unokája — — —	Bérczy Ernő
Örkényi báró — — —	Fehér Gyula
Kálmán — — —	Nagy Sándor
Piroska — — —	Szentiványi Gitta
Timár Karolin — — —	Uti Gizella
Márta — — —	Bányay Irén
Tódorka Szilárd — — —	Madas István
Lango Szerafánt — — —	Jávor Giza
Kosza — — —	Rónay Imre
Perédy Janka — — —	Payer Margit
Galambosné — — —	Váradiné
Pincér — — —	Kormos Ferenc

Szerémy grófné unokája, Ernő, szerelmes lesz Örkényi Piroskára s álnéven, mint segédtanár, beopózkodik hozzá a zárdába. A nagymama szívesen venné ezt, de a helyzet megváltozik, Piroska Kálmánt szereti meg, Ernő pedig Mártát és végül hosszu közdelmek után a szerelmesek egymáséi lesznek. Szerémy grófné pedig kibékül egy gyönyörű jelenetben egykori szerelmével, a most már öreg Örkényi báróval.

A vasgyáros.

Beaulien marqusné — — —	Uti Gizella
Claire) gyermekei — — —	Halassy Mariska
Oktave) — — —	Bérczy Ernő
Bligny herceg — — —	Lajthay Károly
Prefout báró — — —	Nagy Sándor
Sophie, neje — — —	Payer Margit
Derblay Filip, vasgyáros — — —	Fehér Gyula
Susanne, huga — — —	Bányai Irén
Bacheline, közjegyző — — —	Madas
Moulinet — — —	Kassay Károly
Athenois — — —	Károlyi I.

Beaulien márkiné leánya szerelmes Bligny hercegbe. A leányt, Clairt szereti a vagyonos, de nem előkelő származású vasgyáros. Közben számtalan csapás éri a márkiakat, melynek következtében tönkre mennek, de eről Clair mit sem tud. A herceg azonban megneszeli a dolgot és elhagyja Clairt. A vasgyáros megkéri a kezét, a leány feleségül megy hozzá, de hideg mindvégig férjével szemben, mert azt hiszi, hogy Derblay Fülöp hozományvadász. Közben öccsétől megtudja tönkremenetelüket. Szeretettel próbál férjéhez fordulni. Közben a herceg is megnőstül és egy ízben a vasgyáros és a herceg feleségei összevesznek. A herceg, Bligny és Derblay párbajt vívnak, az asszony közbeveti magát és őt találja szíven a golyó.

A becsstelenekek.

Carlo Moretti — — — — —	Fehér Gyula
Elisa, neje — — — — —	Halasi Mariska
De Fornarisné — — — — —	Károlyi Ibolyka
Sigismundi Peppino — — — — —	Vandory Géza
Orlandi Orlando — — — — —	Rónai Imre
Teréza — — — — —	Uti Gizella
Giovanni — — — — —	Madas István
Serafino — — — — —	Kormos Ferenc
Camilla — — — — —	Payer Margit
Ettorino — — — — —	Rónai Béluska.

Moretti Carlo a legboldogabb házas életet éli feleségével, Elzával, anélkül, hogy sejtelve lenne arról, hogy a ház barátja Peppino Sigismundi, aki feleségével bűnös viszonyt folytat, fedezi a háztartás költségeit s hogy a jó módot ő is a barátjának tulajdoníthatja. Barátját, a gazdag Sigismundit meggyilkolják s a meggyilkolt iratainak rendezésével éppen Moretti Carlot bízzák meg. Az iratokból megtudja neje hűtlenségét és hogy a fényes életmódot fenntarthatja, sikkasztásra vetemedik. Így ő, az ideális lelkiületű ember is becstelen lesz és öngyilkosságot követ el.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Vb. ifj. Weichinger Károly csődtömegéhez leltározott a csődleltár 57—76., 78., 81., 83., 85., tételei alatt 19,236 K 50 f beszerzési, 14,577 K 40 f becsárban felvett a Széchenyi-kert 9. sz. a. szőlőkert pinczejében levő összesen 8591 l. különféle minőségű bor, a csődleltár 86., 87. tételszámai alatt 1400 K beszerzési s 1120 K becsárban felvett 280 l. cognac, a csődleltár ugyanezen, — továbbá 76., 77., 79., 80., 82., 84., 88. tételszámai alatt 1178 K 52 f beszerzési és 982 K 10 f becsárban felvett összesen 9821 l. ürtartalmu hordó és pincefelszerelési tárgyak,

a Pilseni étterem (Piac-u. 22/24. sz.) pinczejében levő s a csődleltár 197., 203., 207., 209., 216., 220., 222. tételszámai alatt 3050 K 80 f beszerzési, 2455 K 20 f becsárban felvett 3048 l. különböző minőségű bor, továbbá a csődleltár 196., 198., 200., 202., 204., 206., 208., 210—215., 217., 219., 221., 223—254. tételszámai alatt 1365 K 48 f beszerzési s 1137 K 91 f becsárban felvett összesen 11,379 l. ürtartalmu hordók és egyéb pince felszerelési tárgyak,

a Hungária épület pinczejében levő s a csődleltár 783., 785., 787., 789., 791., 793., 795., 797., 799., 801., 803., 805., 807., 809., 811., 813., 815., 817., 819., 821., 823., 825. tételszámai alatt 5885 K 80 f beszerzési, 4790 K 52 f becsárban felvett különböző minőségű borok, a leltár 837—845., 847., 849—887., 889., 891., 893., 895., 897., 899., 901., 903—985. tételszámai alatt 12,902 K 52 f beszerzési s 9455 K 69 f becsárban felvett 975 l. rum, 271 l. törköly, 644 l. cognac, 292 l. szilvórium s egyéb italok, üvegek, pincefelszerelési tárgyak, a csődleltár 784., 786., 788., 790., 792., 794., 796., 798., 800., 802., 804., 806., 808., 810., 812., 814., 816., 818., 820., 822., 824., 826—836., 846., 888., 890., 892., 894., 896., 898., 900., 902., 904. tételszámai alatt 705 K 08 f. beszerzési s 585 K 90 f. becsárban felvett 5859 l. ürtartalmu hordók,

a csődleltár 986—1009. tételszámai alatt 1878 K

40 f. beszerzési, 1466 K 60 f. becsárban felvett palackos borok, pezsgők.

a csődleltár 1010—1163. tételszámai alatt 3072 K 64 f. beszerzési és 1844 K 58 f. becsárban felvett különböző poharak, eszék, tányérok stb.,

végül a csődleltár 1196—1203. tételszámai alatt 2265 K beszerzési, 1539 K becsárban felvett fonott nádszékek, márvány asztalok, virágtartók a csődválasztmány határozata folytán zárt ajánlati verseny útján eladának. Felhívom ennél fogva ajánlattevőket, hogy írásbeli zárt ajánlataikat **folyó évi december hó 2-ának déli 12 órájáig** hozzám adják be. Ajánlat úgy az egész tömegre, mint annak egyes csoportjára s az egyes csoporton belől kisebb mennyiségre is tehető. Az ajánlattal egyidejűleg a csődleltár szerinti becsérték 10⁰/o-a bánatpénzül készpénzben leteendő. Az ajánlat az ajánlattevőre feltétlenül kötelező, a csődválasztmány azonban fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatokat szabad tetszése szerint elfogadhassa vagy visszatartathassa. A csődválasztmány a leltárban felvett tárgyak mennyiségéért és minőségéért felelősséget nem vállal. Ajánlattevők a csődleltárt a hivatalos órák alatt irodámban bármikor, az értékesítendő ingóságokat pedig naponta délután 3—5 óráig közbejöttömmel megtekinthetik. A csődválasztmány a beérkezett ajánlatok felett **folyó évi december hó 2-án délután 3 órakor** irodámban tartandó ülésében fog dönteni. Az elfogadott ajánlattevője köteles a vételárat a vételi illetékekkel együtt 48 óra alatt készpénzben kifizetni s a megvett ingóságokat átvenni.

Debrecen, 1913 november hó 12.

Dr. Csath Sándor, ügyvéd

vb. ifj. Weichinger Károly csődtömeggondnoka.

Piac-utca 38. szám.

MED. UNIV.

Dr. FEHÉR HERMAN

a Tüdőbetegségek szakorvosa, a gyulai József Szanatórium volt I. aszisztense, a Debreczeni Tüdőbeteg Gondozó Intézet főorvosa rendeléseit helyben

Piac-utca 61. sz. alatt

megkezdette. — Rendel tüdő és gége betegeknek d. n. 2—4-ig. — Specifikus tuberkulin és arzénkezelések.

1913. V. 3269. sz.

Árverési hirdetmény.

Dr. Erneyi Ábris budapesti ügyvéd által képviselt csillár- és fémáru gyár Pollák Ferenc cég végrehajtónak végrehajtást szenvedő elleni 269 K 10 fill. tőke, ennek 1913. év január hó 31. napjától járó 6⁰/o kamata és eddig összesen 65 K 86 fill. perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbíróóság 1913 V. 6109. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag lefoglalt és 1050 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Piac-utca 77. sz. alatt leendő megtartására **1913. évi december hó 3. napjának délután 1/24 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő vaspénzszekrény és vegyes villanycsillárok és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárban alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1913 november hó 12.

Gáll Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

3856—1913. v. k. sz.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1913. V. 4310/2. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint Gebrüder Mayer részére debreczeni lakostól 23 kor. 40 fillér tőke, ennek 1913. év április hó 18. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 10 kor. 36 fill. perköltség erejéig 1913. évi augusztus 27-én bíróilag felülfoglalt és 680 koronára becsült szesz, gramofon és butorokból álló ingóságok 1913. évi november hó 24-én, délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Árpád-tér 5. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi október hó 30.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

VALÓDI édes, nemes szegedi **paprikakülönlegességek**
óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében
Pénzügyi palota. Telefon 79. szám.

Felvágott száraz tűzifa

ooo minden mennyiségben ooo

Horváth János gőzfűrészében

Hulladékfa . . . 100 klg. 1:80 kor.
Kötegesfa . . . 100 klg. 2:— kor.
Felvágott dorongfa 100 klg. 2:20 kor.

Telefon rendelésre házhoz szállítom. oooooo Telefonszám 131.

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costümök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszállított áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

Alkalmi vásár
december 31-ig

MOLNÁR FERENCZ

ooo ZÁDOR LAJOS UTÓDA ooo

női divattermében

az összes raktáron levő divatcikkek, női és gyermek felöltők oooo

mérsékelt árakban!

Csak finom minőségű cikkek Mult idényről visszamaradt divat szövetek és felöltők **félárban kaphatók.**

1913. V. 2834. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Magyar Simon debreczeni ügyvéd által képviselt Általános Forgalmi Bank r.-t. végrehajtható végrehajtást szenvedő elleni 843 korona 60 fillér tőke, ennek 1913. év május hó 15. napjától járó 5% kamata és eddig összesen 127 K 22 f perköltség erejéig a debreczeni kir. járásbiróság 1913. V. 5644. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtást szenvedőnél bíróilag felülfoglalt és 1025 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak — a felülfoglaltatok követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek — Debreczenben, Hatvan-u. 9. és Hatvan-utca 68. sz. a. leendő megtartására **1913. évi november hó 24. napjának délelőtti 10 óráját** tűzöm ki, amikor a foglalás alatt levő butorok, 30 m. m. faszén, 35 m. m. tűzifa és egyéb ingóságok, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Debreczen, 1913 október hó 29-én.

Gáll Vilmos,
kir. bír. végrehajtó.

VÁGI ISTVÁN-féle

ékszerész, műtövös és vésnöki műterem Miklós-utcaórl nov. 1-től

KIRÁLY-UTCA 1. SZ.

alá Wiener házba a Royal-szálloda szomszédságába helyeztetik át

Ahol mindennemű ékszerek a legfinomabb kivitelben készülnek, régiék átalakíttatnak, rosszak javíttatnak

Iparművészeti ezüst és arany ötvös munkák bármilyen tervek szerint készülnek.

MEGNYILT
a férfi-, fiu-, és gyermekruha
VERSENYÁRUHÁZ

a Hajdumegyei Népbank volt helyiségében, a Megyeházzal szemben.

Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, olyan olcsó árak vannak, hogy érdemes ott vásárolni. Tessék egy próba bevásárlást eszközölni.